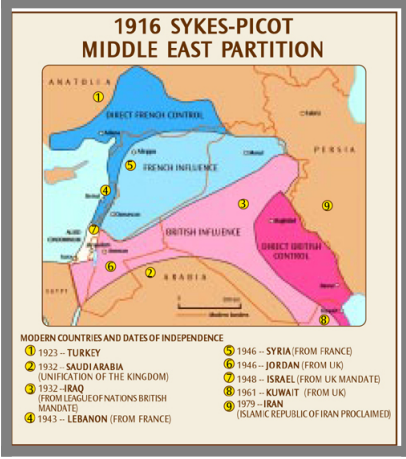

Sykes-Picot Can Çekişiyor (1)

İçeriği Yazan: [Ata ATUN](#) [1] Zaman: Çar, 04/09/2013 - 09:38

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

"Sykes-Picot" okuyucularımın bildiği gibi, 1916 yılında İngiliz Sir Mark Sykes ve Fransız Georges Picot adlı diplomatlar arasında sürdürülen görüşmelerden sonra I. Dünya Savaşı bitiminde Orta Doğu'nun nasıl paylaşılacağı konusunda İngiltere ve Fransa arasında imzalanan gizli anlaşmanın kısa adı.

Bu anlaşmanın kökenini İngilizlerin 29 Nisan 1916'da Osmanlı Devletinin 6. Ordusuna Kut'ül Ammare Kuşatması sonrasında yenilmesi oluşturmaktadır. Tek başına Orta Doğu'da Osmanlı ordusu karşısında tutunamayacağını anlayan İngiltere, Fransa ile askeri güçlerini birleştirmek ve Osmanlı ordusuna birlikte saldırabilmek için, peşinen eğer savaşın sonunda galip gelebilirlerse Ortadoğu'yu nasıl paylaşacaklarını içeren bir anlaşma yapmışlardır.

Gerçekte İngiltere tek başına Ortadoğu'yu ele geçirmek için 1915'de harekete geçmiş ve 1914'de başlayan I. Dünya savaşında Osmanlı ordusunun dört cephede savaşmasını fırsat bilip Osmanlı Devletine karşı isyan etmek hazırlığı içine girmiş olan Mekkeli Şerif Hüseyin bin Ali ile bir gizli antlaşma imzalamıştı.

Mısır'da konuşlu İngiliz Yüksek Komutanı McMahon ile Mekke'li Şerif Hüseyin bin Ali arasında imzalanan bu gizli anlaşmaya göre, Mekkeli Şerif Hüseyin bin Ali elindeki tüm askeri güç ile Osmanlı Devletine saldırarak, İngiltere kendisine her tür silah ve strateji desteğini verecek, buna karşın da bu günkü isimleri ile Arap Yarımadası, Irak, Ürdün, Filistin, Lübnan ve İsrail'i kapsayan bir alanda İngiltere'ye bağımlı bir "Arap Devleti" kurulacak ve Mekkeli Şerif Hüseyin bin Ali de bu devletin Kralı olacaktı.

Bu anlaşmaya sırtını dayayan Şerif Hüseyin bin Ali, 1916 yılında Mekke'nin başkent olduğu Hicaz Devleti'ni, kendisini de bu devletin Kralı ilan etti. Arabistanlı Lawrence ile birlikte Osmanlı Devletine karşı silahlı mücadele başlattı.

Bu gizli antlaşmayı Mekkeli Şerif Hüseyin bin Ali'nin adamlarının ağzını tutamaması nedeni ile öğrenen Fransa, McMahon anlaşmasına karşı çıktı ve Ortadoğu'da İngiltere'yi yalnız bırakmakla tehdit ederek, Osmanlı Devleti'nin Kafkaslarda da cephe açmasını sağlayabilmek için Rusya'yı da işin içine bulaştırarak 3 devlet arasında yeni bir antlaşma yapılmasında ısrar etmeye başladı.

Fransa'nın bu baskısını kabul etmek zorunda kalan İngiltere, İngiliz diplomat Sir Mark Sykes ve Fransız Georges Picot arasında sürdürülen görüşmelerden sonra içeriği belirlenen antlaşma metnini Rusya'nın da onayına sundu.

Rusya'nın onaylamasından sonra İngiltere, Fransa ve Rusya arasında imzalanan bu antlaşmaya göre;

1- Karadeniz kıyılarından bu günkü Irak sınırına kadar olan Doğu Anadolu bölgesi, Trabzon, Erzurum, Van, Bitlis ve Güney Doğu Anadolu'nun bir bölümü Ruslara verilecek.

2- Doğu Akdeniz Bölgesi, Adana, Antep, Urfa, Mardin, Diyarbakır, Musul ve Suriye Fransa'ya verilecek.

3- Filistin'in Akdeniz kıyılarından Basra denizine kadar olan bölge, Bağdat ve Güney Mezopotamya dahil olmak üzere İngiltere'ye verilecek.

4- İngiltere ve Fransa'ya kalacak topraklar üzerinde İngiltere'nin ve Fransa'nın denetiminde bir Arap Devleti veya da yöresel olarak kurulacak Arap Devletlerinden oluşacak bir Konfederasyonu kurulacak.

5- İskenderun Serbest Liman olacak.

6- Filistin, dünya üzerinde varlığını sürdüren dinlerden 3 tanesinin ortak mekanı olduğu için uluslararası bir yönetim tarafından idare edilecek.

Bir yıl müddetle gizli kalan bu antlaşma, Rusya'da gerçekleşen Ekim 1917 devriminden sonra Lenin'in açıklaması ile dünya kamuoyunun bilgisine gelince, Mekkeli Şerif Hüseyin bin Ali "Aldatıldım" feryatları ile kıyameti kopardı, İngiliz ve Fransız Manda yönetimini kabul etmeyerek, kendisini tüm Arap ulusunun Kralı ilan etti.

Ama artık yapacağı bir şey yoktu. Osmanlı devletine karşı aslanlar gibi savaşmış, efendisi İngilizleri memnun etmek için Osmanlıya karşı sürdürdüğü saldırılarında ahlaklı ve ahlaksız her yolu denemişti ama sonunda da bir limon gibi sıkılarak bir kenara atılmaktan kurtulamamıştı. Mekkeli Şerif Hüseyin bin Ali 1931 yılında Amman'da ruhunu teslim ederken söylediği son sözü de "Aldatıldım" oldu. Kendini kral ilan etmişti ama bir muhtar kadar bile geçerli olmamıştı bu kendi kendine verdiği krallık payesi ... (Devam Edecek)

Prof. Dr. Ata ATUN

ata.atun@politikadergisi.com [2]

Devam Eden İçerik: [Sykes-Picot Can Çekişiyor \(2\)](#) [3]

Yorumlar

- [Dış Siyasa](#) [4]
- [Tarih](#) [5]

Kaynak URL (28/04/2024 - 07:06 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/sykes-picot-can-cekisiyor-1>

Bağlantılar:

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/ata-atun>
[2] <mailto:ata.atun@politikadergisi.com>
[3] <https://www.politikadergisi.com/makale/sykes-picot-can-cekisiyor-2>
[4] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>
[5] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/tarih>